

XAVFSIZ TURIZM JANUBIY KOREYA TAJRIBASI MISOLIDA

Alqarov Eldor Mahmudovich

Podpolkovnik

Samarqand Viloyat IIB boshlig'I o'rinbosari, Samarqand Viloyat XTTB boshlig'i
(Samarqand davlat chet tillar instituti mustaqil izlanuvchisi)

+998933436152

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7575793>

Kalit so'zlar : Turizm, WTO, Janubiy Koreya tajribasi, PF5611, Turizm Qo'mitasi,

Koreya turizm sanoati

Janubiy Koreya turistik sanoatining aksariyat qismi ichki turizm tomonidan qo'llab-quvvatlanadi. Mamlakatning keng poezd va avtobuslar tarmog'i tufayli mamlakatning aksariyat qismi har qanday yirik shaharga bir kunlik sayohatda joylashgan bo'lib, xalqaro sayyohlar asosan Osiyodagi yaqin mamlakatlardan keladi. Yaponiya, Xitoy, Gonkong va Tayvan birgalikda xalqaro sayyohlar umumiy sonining taxminan 75% tashkil etadi. Bundan tashqari, Koreya to'lqini sayyohlar sonining ko'payishiga olib keldi, Sayyohlarning asosiy qismini Janubi-sharqiy Osiyo va Hindiston davlatlari fuqarolari tashkil etmoqda. Koreya sayyohlik tashkiloti (KTO) 2013 yilda Hindistondan 100 ming kishini qabul qilishni maqsad qilmoqda.

Koreyalik mahalliy sayyohlar soni 2010 yildan beri o'sdi. Ichki sayohatlarda (bir kunlik sayohatlarni o'z ichiga olgan) ishtirok etganlar soni taxminan 238,3 million kishini tashkil etdi (2015 yilda). U 2014 yilga nisbatan (227,1 million) 4,9 foizga o'sdi. 2014 yilda Koreyaning ichki turizm xarajatlari 4 14,4 trln.ni tashkil etadi.

2010 yildan beri Koreyaning chet elga sayyohlari ko'payib bormoqda. 2012 yildan 2014 yilgacha chet elga sayohat qilganlar soni o'rtacha 8,2 foizga o'sdi. 2014 yilda Koreyaning chet elga sayyohlari soni taxminan 16,1 million kishini tashkil etdi. Koreyaning chet el turizmi xarajatlari 19 469,9 million dollarni tashkil etdi. Entsiklopediya site:ewikiuz.top

2013 yilda sayohat va turizm (ichki va xalqaro) Janubiy Koreyaning yalpi ichki mahsulotiga 26,7 trillion KRW miqdorida to'g'ridan-to'g'ri hissa qo'shdi va mamlakatdagi 617,500 ish o'rinlarini bevosita qo'llab-quvvatladi.

Xalqaro tashrif buyuruvchilarning eng yaxshi 12 millati barcha maqsadlar uchun quyidagilar:

Rank	Mamlakat	2019	2018	2017	2016	2015
1	 Xitoy	6,023,021	4,789,512	4,169,353	8,067,722	5,984,170
2	 Yaponiya	3,271,706	2,948,527	2,311,447	2,297,893	1,837,782
3	 Tayvan	1,260,493	1,115,333	925,616	833,465	518,190
4	 Qo'shma Shtatlar	1,044,038	967,992	868,881	866,186	767,613
5	 Gonkong	694,934	683,818	658,031	650,676	523,427
6	 Tailand	571,610	558,912	498,511	470,107	371,769
7	 Vetnam	553,731	457,818	324,740	251,402	162,765
8	 Filippinlar	503,867	460,168	448,702	556,745	403,622
9	 Malayziya	408,590	382,929	307,641	311,254	223,350
10	 Rossiya	343,057	302,542	270,427	233,973	188,106
11	 Indoneziya	278,575	249,067	230,837	295,461	193,590
12	 Singapur	246,142	231,897	216,170	221,548	160,153
	Jami	17,502,756	15,346,879	13,335,758	17,241,823	13,231,651

Xitoy bir necha yillardan buyon Janubiy Koreyaning eng yirik turizm manbai bo'lib kelgan. 2016 yilda Xitoydan tashrif buyurganlar Janubiy Koreyadagi sayyohlarning 46,8 foizini tashkil etdi. Biroq, AQSh harbiylari safarbar etishni boshlagandan so'ng, Xitoy guruhga sayohatni ta'qiqladi. 2017 yil aprel oyidan boshlab xitoylik sayyohlarning oqimi o'tgan yilga nisbatan 60 foizga pasayib ketishdi. So'nggi yillarda Janubiy Koreyaning turizm sohasi xitoylik sayyohlarga qaramlikni kamaytirishni uzoq muddatli maqsad qilib qo'ydi. Entsiklopediya site:ewikiuz.top

Seul aholisi 9, 981 673 kishini tashkil etadi va bu Janubiy Koreyaning eng yirik shahridir. Ko'p odamlar yig'ilayotganda, Seulda festivallar, tomoshalar, xarid qilish joylari va sayyohlik joylari kabi ko'plab madaniy joylar mavjud. Chet elliklar uchun Seul jozibali joy, chunki an'anaviy Koreya madaniyati va zamonaviy madaniyati mavjud. Bundan tashqari, Janubiy Koreyadagi odamlar Seulga turli madaniy tadbirlardan bahramand bo'lish uchun kelishadi. Madaniy infratuzilmani metropoliten markazlashtirish tufayli Seul va boshqa mintaqalar o'rtasida madaniy tafovut mavjud. Madaniyat, sport va turizm vazirligining ma'lumotlariga ko'ra, jamoat kutubxonasi, muzey va san'at galereyalari kabi umumiy madaniy infratuzilmaning 36,4 foizi Seulda to'plangan. Shuning uchun Janubiy Koreyada ko'plab odamlar Seulga sayohat qilishadi.[Entsiklopediya site:ewikiuz.top] Qayd etilishicha, uchrashuvda idoralar o'rtasidagi jamoat xavfsizligini ta'minlash, terrorizm, ekstremizm, kiber jinoyatlar, odam savdosi va giyohvand moddalarning noqonuniy aylanishiga qarshi kurashda hamkorlik qilish, doimiy maslahatlashuvlarni yo'lga qo'yish orqali o'zaro tajriba almashish, kadrlar tayyorlash va qayta tayyorlash hamda ularning malakasini oshirish sohasida hamkorlik aloqalarini faollashtirish bo'yicha kelgusidagi vazifalar rejalashtirib olingan. Shu

kuni Koreya Respublikasi Koreya Milliy politsiya agentligi O'zbekiston Respublikasi IIV, Milliy gvardiya o'rtasida ikki va ko'p tomonlama hujjatlarni imzolash marosimi o'tkazilgan.

Janubiy Koreyaning tarixiy sayyohlik joylariga qadimiy poytaxtlar kiradi Seul, Kyonju va Buyeo. Ba'zi tabiiy belgilarga cho'qqilar kiradi Baekdudaegan, ayniqsa Seorak-san va Jiri-san g'orlari Danyang va Xvanseongul va kabi plyajlar Xeunde va Mallipo. Jeju orolidan tashqari, ko'plab kichik orollar mavjud. Ekskursiya paromlari janubiy va g'arbiy qirg'oqlarda va shuningdek juda keng tarqalgan Ulleung-do Orol, sharqiy qirg'oqda. Cheklangan turizm asosan Janubiy Koreyaliklar tomonidan Liancourt qoyalari (Dokdo) so'nggi yillarda toshlarning siyosiy mavqei natijasida o'sdi. Kabi ko'plab mahalliy tumanlarda har yili festivallar o'tkaziladi Boryeong Loy festivali va Cheongdo Buqalar bilan kurash festivali.

Prezidentning 1.06.2018 yildagi PF-5454-son farmonida Ichki ishlar vazirligi bilan Turizmni rivojlantirish davlat qo'mitasi o'rtasidagi mas'uliyat oshirildi.

Norma'ning yo'nalishi, turistlar xavfsizligini ta'minlash IIV faoliyatining alohida 11-yo'nalishi etib belgilandi. O'zbekiston Respublikasi Ichki ishlar vazirligi to'g'risidagi nizomga (12.04.2017 yildagi PQ-2883-son qarorga 1-ilova) tegishli o'zgartirishlar kiritildi. Endi idora:

- turistik namoyish obektlari va infratuzilmalari hududlarida jamoat tartibini saqlaydi, huquqbuzarliklarning barvaqt profilaktikasi va jinoyatchilikka qarshi kurashni ta'minlaydi;
- turistlarni potensial tahdidlar to'g'risida o'z vaqtida xabardor qiladi, shuningdek huquq va qonuniy manfaatlarini himoya qilishda ularga tez yordam ko'rsatish bo'yicha vazifalarni bajarishni ta'minlaydi;
- avtomobil, temir yo'l va havo transporti infratuzilmalarida jamoat xavfsizligini ta'minlaydi;
- turizm yo'nalishlaridan jinoyat maqsadlar uchun foydalanadigan jismoniy va yuridik shaxslarning qonunga xilof faoliyatini aniqlaydi va bartaraf etadi;
- turistlar vaqtini xavfsiz o'tkazishlari uchun shart-sharoit yaratadi, shu jumladan umumiy ovqatlanish va dam olish joylarida, shuningdek ommaviy-madaniy va ko'ngilochar tadbirlar o'tkazishda jamoat tartibini saqlash bo'yicha choralarni amalga oshiradi.

O'z navbatida, Turizmni rivojlantirish davlat qo'mitasi quyidagilar bilan shug'ullanadi:

- turizm yo'nalishlari bo'ylab hamda turistik namoyish obektlari va infratuzilmalari yaqinida yashovchi aholining turizm madaniyatini (mehmondorchilik ideologiyasini) oshirish;
- mehmonxonalar va boshqa turizm faoliyati sub'yektlarining xodimlari uchun turistlarning xavfsizligini ta'minlash, ularga birinchi tibbiy yordam ko'rsatish, huquqni muhofaza qiluvchi va boshqa davlat organlari bilan hamkorlik qilish masalalari bo'yicha o'quv kurslarini tashkil etish.

Eslatib o'tamiz, Vazirlar Mahkamasining 23.11.2017 yildagi 939-son qarori bilan Buxoro, Samarqand, Xiva va Shahrisabz shaharlarida xavfsiz turizmni ta'minlash konsepsiyasi tasdiqlangan hamda «Xavfsiz shahar» yagona apparat-dasturiy kompleks joriy etilishi nazarda tutilgan.

Shu munosabat bilan yurtimizda olib borilayotgan siyosat, bevosita sayyohlarning hordiq chiqarib ketishi bilan chegaralanib qolmasdan, balki ularning xavfsizligiga ham davlat siyosati darajasida e'tibor berilmoqda. Shu munosabat bilan, Ichki ishlar vazirligi tizimida tashkil etilgan namoyish va turizm obyektlaridagi xavfsizlikni tashkil etish maqsadida Xavfsiz turizmni ta'minlash boshqarmalari tashkil etilganligi yuksak e'tirofga loyiq. Bunda Janubiy Koreya tajribasi ham muhim hisoblanib, Koreya Politsiya agentligi bilan juda ham yaqin

aloqalar o'rnatildi desak adashmagan bo'lar edik. 2021-yilning iyun oyida Koreya Milliy politsiya agentligi komissari Kim Chang Youngning tashrifi, ikki davlat ichki ishlari tizimidagi hamkorlikning yanada rivojlanishiga sababchi bo'ldi.

Xususan, janubiy Koreya "Turizm politisyasi" tajribasi bevosita o'rganilib, ushbu sohada xorijiy tillarni mukammal bilgan kadrlar kerak ekanligi va har bir tarixiy obidalar to'g'risida to'liq ma'mulotga ega bo'lgan, har qanday vaziyatda ham o'z xizmat vazifasini bajarishga tayyor xodimlar kerakligi, zamonaviy texnikalardan bevosita foydalana oladigan hamda xushmuomala kadrlar zarurligi o'rganilib, sohaga jalb etildi. Namoyish obyektlarida xavfsizlikni tashkil qilish uchun, to'liq kuzatuv kameralarini yo'lga qo'yish, mobil tez tibbiy yordam tizimini tashkil etish bo'yicha Samarqand tajribasi, respublikaning boshqa viloyatlarida ham jalb etish maqsadga muvofiq etib belgilandi. Ayni paytda Samarqand viloyat IIB Xavfsiz turizm ta'minlash boshqarmasining olib borayotgan mahalliy va xorijiy mehmonlarning yuksak e'tirofiga sabab bo'lmoqda. Jumladan, quyidagi faktlarga nazar tashlasak:

Sayyohlar tashrifi va ularga ko'rsatilgan amaliy yordamlar

- O'tgan **2018-2022 yilning 7 oyi davomida** Samarqand viloyatiga **jami 183 ta xorijiy** mamlakatlardan jami **1 181 644 nafar**,
- 2018 yilda **354 100 nafar**,
- 2019 yilda **560 000 nafar**,
- 2020 yilda **53 544 nafar**,
- 2021 yilda **119 000 nafar**,
- 2022 yilning 7 oyida **95 000 nafar chet ellik sayyohlar** tashrif buyurishgan.

Xorijiy davlatlar hamda nodavlat xalqaro tashkilotlarning (*EI, BMT, MDH, YuNESKO va boshqa*) **757 ta** delegatsiyalar tarkibida **13 331 nafar** mehmonlar ishtirok tashrif buyurishdi. Boshqarma xodimlari tomonidan delegatsiya vakillarini kutib olish, xavfsizligini ta'minlash va kuzatish ishlari samarali tashkil etilib, tashriflar davomida **ko'ngilsiz holatlarga yo'l qo'yilmagan**.

Tashrif ob'ektlarida xizmat olib borayotgan XTTB xodimlariga turli masalalarda yordam so'rab, **22 700 nafar xorijiy turistlar** murojaat qilishib, ularning barchasiga zarur yordamlar ko'rsatilgan.

References:

1. Lex uz.PF5611.2019
2. Kun.Uz 10.01.2020
3. Entsiklopediya site:ewikiuz.top